מסורת הש"ס · תורה אור

*בן עזאי אומר שתי חטאות, *אמר רבי יהושע זהו שאמרו כשהוא חי קולו אחד, וכשהוא מת קולו שבעה, כיצד קולו שבעה? ב' קרניו לשתי חצוצרות (2) שתי שוקיו לשני חלילים (1) עורו לתוף, מעיו לנבלים, בני (1) מעיו לכנורות ויש אומרים למעיל כהן גדול שיש עליו פעמונים אף צמרו לעשות תכלת ר"ש בן עקשיא אומר *זקני עם הארץ כל זמן שהם מזקינים דעתן מיטרפת עליהם שנאמר °מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח" אבל זקני תורה אינן כן אלא כל זמן שהם מזקינים דעתם מתישבת עליהם שנאמר °בישישים חכמה ואורך ימים תבונה": שם

הדרן עלך במה דברים וסליקא לה מסכת קנים

בן עזאי אומר שתי חטאות. בן עזאי לטעמיה דלעיל דאמר הכל הולך אחר הראשון וכיון דאיכא לספוקי שמא הראשונים למעלה נעשו וכבר יצאה ידי עולתה צריכה להביא חטאת מאותו המין והיא אינה יודעת איזה מין היה לפיכך תביא שתי חטאות משני מינין וחטאות הללו אין נאכלות שהרי על הספק באות ואין מליקתן מליקה להתירן באכילה כי שמא קרבה כבר חטאתה בראשונה א] והכא נמי בשאמרה תחילה ואינה יודעת מה פירשה לא היתה צריכה אלא ד' פרידות לנדרה ושתים לחובתה אחד לעולה וא' לחטאת ועכשיו שכבר הביאה ארבעה פרידין צריכה להביא עוד ארבעה לנדרה וארבע' לחובתה כך פירשה רבינו ע"ה בזבחים. ורבינו יצחק בר יהודה פי' שיטה אחרת: שני קנים אחד קבעה לנדרה שאמרה קן זה יהא לחובתי וקבעה אחד לעולה ואחד לחטאת ועשה הכהן שנים למעלה ושנים למטה ואינו יודע איזה למעלה ואיזה עשה למטה וגם היא שכחה מה שפירשה לנדרה בשעת נדר לפיכך צריכה להביא ארבעה פרידין שתי תורים ושני בני יונה לנדרה דשמא אותן שקבעה לנדרה שתיהן נעשו למטה ולא יצאת ידי נדרה כלל וצריכה שתי קינין משני מינין לספק פירושה וחטאת אחת ממין הראשונים תביא עכשיו תור לחטאת ושמא חטאת הראשונה נעשית למעלה ופסולה אבל לעולת חובתה אינה צריכה להביא ממה נפשך דאם אותם תורים שקבעה לנדרה נעשו שתיהן למטה א"כ חובתה נעשית כולה למעלה ויצאת ידי חובתה מעולה ואם חובתה נעשית עולה למטה וחטאת למעלה אם כן נדרה נמי נעשית אחת למעלה וא' למטה ויצאתה ידי נדרה מתור אחת ושתי תורים שהביאה עכשיו באחת יצאת ידי נדרה ובאחת ידי עולת חובתה ואם חובתה נעשית כולה למטה והחטאת כשר והעולה פסולה יהיה א' לעולת חובתה וא' לנדבה כי נדרה היה כולו למעלה וחטאת שמביאה עכשיו תביא על הספק ולא תאכל ואם היו הראשונים יונים תביא עכשיו בני יונה ועולה אינה צריכה ממה נפשך כמו שאמרנו בתורים ומשני מינין כגון אם שכחה איזה מין קבעה לנדרה ואיזה קבעה לחובתה וגם שכחה מה שפירשה בשעת הנדר ועשה הכהן כל מין ומין אחת למעלה ואחת למטה שהיה סבור שכולם חובה סתומות תביא לנדרה שתי תורין ושני בני יונה לפי שאינה יודעת איזה מין קבעה לנדרה ואי זה קבעה לחובתה וגם שני מינים צריכה לחטאת לזוג לעולת חובתה שכבר קרבה בראשונה ממה נפשך כי אינה יודעת מאיזה מין היתה ולכן תור כנגד תור ויונה כנגד יונה בעינן כדאמריק לעיל: אמר רבי יהושע זהו שאמרו כו'. כלומר דהא דאמריק בעלמא כשהוא חי כו' כיצד קרניו שתי חצוצרות לגוים לשיר אבל מה ששנינו במנחות (דף כח.) מנורה של כסף ולא מרבי בהקומץ רבה (שם) אלא (א) מתכות היינו לכהנים דוקא כך השיב רבינו יעקב לרבי מיהו מהכא לא קשיא מידי דאיירי לה בשופר של ראש השנה ולא אמריק דההיא דמנחות דוקא בשל משה הוא דיתא מפי: אף צמרו לעשות תכלת. נראה דהא נמי שייך לקול שעושין ממנו מעיל שכולו תכלת והיה פעמון זהב בתוך הרמונים כדתניא בסוף פרק המזבח מקדש (זבחים פח:) ותנא קמא לא חשיב ליה לפי שאינו מוציא הקול כי אם הפעמון זהב: רבי שמעון בן עקשיא אומר. נראה דמייתי לה משום שדומה לה שכמו שכשהוא מת קולו שבעה כמו כן זקני תורה כל זמן שמזקינין ובאין לתשות כח מוסיפין חכמה ואחרים לטירוף דעת: מסיר שפה לנאמנים. בעם הארץ משתעי קרא כדכתיב א) לעיל מסיר לב ראשי עם הארץ: בישישים חכמה. היינו תלמידי חכמים דלאו בעם הארץ ב] חכמת מה להם ועל הא מלתא ר"ש בן עקשיא שונה אותה בלשון ברייתא בפרק שואל (שבת קנב.) וקאמר הגיה רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר ואם היא משנה היה לו לומר שם תנן התם וכן יש בסוף פ' ב) עשרה יוחסין (קדושין פב) ברייתא אחר סיום המשנה של שם:

הדרן עלך במה דברים אמורים וסליקא לה מסכת קנים

א) [נ"ל בעריב] ב) [נ"ל שגלה ערופה סוטה מט. ועי' תוי"ט פ"ט דסוטה בשמו ד"ה ר' פנחס בן יאיר]

בן עזאי אומר שתי חטאות אחת תור ואחת בן יונה. בן עזאי לטעמיה דאמר לעיל פרק שני הכל הולך אחר הראשון שיש לה להביא השני ממין הראשון הילך זו שאינה יודעת איזה מין הביאה ראשון ושמא סלק למעלה קרבן ויצאה ידי עולת חובתה ואינה יודעת מאיזה מין לכך צריכה להביא שתי חטאות משני מינים ובין לרבנן בין לבן עזאי אין חטאות הללו נאכלות שהרי על הספק א) באה שיש לומר הראשונים למטה קרבן וכבר יצאה ידי חטאת לשון רש"י שפירש בזבחים: אמר רבי יהושע זהו שאמרו כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו ז'. בא"ל קמשתעי קרא דכשהוא חי אין לו אלא קול אחד וכשהוא מת קולו ז' ומפ' כיצד קולו ז' אף זו בתחילה קרבנותיה ולא ידעה מה פירשה דייה בד' פרידין עולות לנדרה ושתים לחובתה א' חטאת ואחד עולה עכשיו שהביאה ארבע פרידין צריכה להביא עוד שמונה פרידין ארבע עולות לנדרה וב' עולות וב' חטאות: שתי קרניו לעשות שתי חצוצרות. ובהקומץ רבה (מנחות דף כח.) אמרי' שתי חצוצרות של כסף באות והכא אמרי' דמקרים עשויות חצוצרות וי"ל דאותם שהיו למסע המחנות בימי משה דוקא היו של כסף אבל אותם שהיו לשיר על הקרבן היו מקרים או נמי חצוצרות דהכא היינו שופרא מדאישתני שמייהו כדאיתא שילהי פרק במה מדליקין (שבת דף לו.) ובפ' לולב הגזול (סוכה דף לד.) דקרו לשופרא חצוצרתא אבל הכא ב) דאין מעמידין (ע"ז דף מז.) ליכא לשנויי הכי דאיירי התם בשופר דהא לענין קרבן איירי התם ועל הקרבן היו משוררין בחצוצרות כדכתיב ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם (במדבר י): שתי שוקיו. עצמות שוקיו לעשות חלילין: מעיו. הכרס הגדול לעשות תוף: בני מעיו. הדקין לעשות חבלים ומינן לכנורות. ויש אומרים אף צמרו לעשות תכלת דבמעיל של כהן גדול היו על שוליו פעמוני זהב ורמוני תכלת כמין רמונים היו עשוים מצמר צבוע בתכלת ועשוים קשים ותלוין בשולי המעיל אצל הפעמונים כדכתיב (שמות כח) פעמון זהב ורמון על שולי המעיל סביב כשמנקשים פעמונים אל הרמונים בשעת הילוכו ונשמע קולו בבואו אל הקדש וזהו דרך נמוס שלא ג) להכנס אל ההיכל פתאום בלתי ביום הכפורים: זקני תורה כל זמן שמזקינים דעתם מתישבת עליהם שנאמר בישישים חכמה ואורך ימים תבונה:

הדרן עלך במה דברים אמורים וסליקא לה מסכת קנים

א) נ"ל באות ב) [נ"ל דכל שלמים] ג) כ"א לכהם

נשים כך דינו כמו שאמרנו ואע"פ ששנינו בברייתות האשה שיש עליה חמש לידות ודאות חמש זיבות ודאות מביאה קרבן אחת ואוכלת בזבחים אלמא קן אחת עולה לכמה זיבות וכיון דהכי הוא יכולה היא לשנות קינה מלידה ללידה אפ"ה לענין עירוב קן בקן (ספק) א) [שתקן] שני לשני שמות או ב' נשים לפי שתקן כשהפרישה אותה לחובתה מיד פרידה אחת נקבעה לחטאת ופרידה אחת לעולה וכשתמשך אחת מהן לחטאת מיד השנית נקבעת לעולה ואם יקריבנה חטאת תפסל הלכך כשיתערבו קן בקן אין הכהן יכול לעשות אלא קן הראשונה בלבד והקן השנית אינה ראויה לא לחטאת ולא לעולה שאם יבא להקריב חטאת נאמר ב) עולה זו היא בת זוגה של חטאת הראשונ' הפרישה שמה בקן א' וכיון שקרבה אחת מהן חטאת תחילה השנית מיד נקבעת לעולה ואם יעשנה חטאת פסולה והני מילי כשהפרישן תחלה כל קן וקן בפני עצמו ואמרה זו הקן לחובתי אבל אם הביאה ארבעה פרידין ובעירוב ואמרה אלו לשתי חובות שעלי יקריב הכהן כל שתים מהן שירצה לחטאות ושתים האחרות לעולות שכשימשכו אלו לחטאות יקבעו השניות לעולות: ד ר' יוסי אומר שתי נשים שלקחו קיניהן בעירוב או שנתנו דמי קיניהן לכהן לאיזו שירצה הכהן יעשה חטאות ולאיזו שירצה יעשה עולה בין משם אחד בין משני שמות פי' שלקחו קיניהן בעירוב שנתנו מעותיהן בשיתוף ולקחו שתי קינין והביאום לכהן ואמרו אלו לשתי חובותינו לאיזו שירצה יקרים עולה וכו' והוא על הדרך שפירשתי לאשה שהביאה קינה בעירוב שאין קביעתן אלא בעשיית כהן ואין כאן ספק עירוב ומשנה זו מביא אותה בעירובין פ' בכל מערבין לומר דר' יוסי ס"ל יש ברירה כלומר אע"פ שהשתי קינין הללו (משותפות) [מעורבבות] והכהן הוא שחלק אותן בינידן והנשים לא ראו בחלוקה עד לאחר כפרה ואמר יש ברירה וכיון שראינו עכשיו באותה חלוקה נאמר הובירר הדבר שמתחלה לחלוקה זו היו שמורות זו מתחלה חלק פרידה לחברתה וזו לחברתה וכל אחת ואחת נתכפרה בשלה. והודה אותה

א) נ"ל שני' סקים קן של שני שמות או של שתי נשים ב) נראה דנ"ל נאמר דשמא זו שלה וכו'.

מפני חקרבתו נמצא שם אחד בשתי נשים להחזיר ונוח לי לפרש כפי' הזה ולא כפי' החכם שהפריש בין שאמרה זו לחובתי וזו לחובתי (וכיון) [ובין] שאמרה אלו לשתי חובות שעלי ותביאתן בעירוב דאם כן לא משכחת לה אלא כמאן דאית ליה ברירה וצריכי' לתרוצי כולה ר' יוסי היא שר' יוסי אומר ולדידן אפי' אמרה זו לחובתי וזו לחובתי לא פירשה ולא קראה שם לענין עירוב חטאת בעולה מפני (שאין) [שאנו] יכולין לומר שמא כך אמרה זו לשתי עולות חובתי וזו לשתי חטאות חובתי או שמא זו לחטאת ועולה לחובתי וזו לחטא' ועולה לחובתי ואין זה פירוש וקריאת שם לענין עירוב חטאת בעולה ואלמלא כן בפי' הזכירה אותו המשנה ולא היינו שומעים אותו מכללא מדרמי מתניתין אהדדי ומשני תנן בין משם אחד בין משני שמות בין מאשה אחת בין מב' נשים אלמא שתי קנין משם אחד באשה אחת עירוב הוי ורמינהי אבל חובה שנתערבה זו בזו אחת לזו ואחת לזו שתים לזו ושתים לזו והולה מתני' דשמעינן מינה משתי נשים הוא דהוי עירוב מאשה אחת לא הוי עירוב ומשני כאן שאמרה זו לחובתי וזו לחובתי כאן שאמרה אלו לשתי חובות שעלי ידעתי כי זו הקושיא הוקיקה את החכם לפרש אותו הפירוש ואנן לפירושא דילן לא קשיא לן ולא מידי. וההיא דתרסינן בנזיר בפרק מי שאמר הריני נזיר אמר רב אשי לא תימא דאמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי ואלו לשלמי אלא אפי' אמר אלו על חובתי הרי הן כמפורשים לא קשיא לן דלא דמי פי' דהתם א) עירוב חטאת בעולה אלא נפקא לן מינה שדמי חטאת ילכו לים המלח ולא יפלו לנדבה כמעות סתומים אבל לענין עירוב חטאת בעולה לעולם לא הוי פי' וכי אפשר לומר דתני קנין (לא) [אי] אמרת שתי פרידין אלו לחובתי הוי עירוב אלא והאי לא דמי פי' דהכא ל פי' דהתם ש"מ: סליק פירקא

פ"ב מ"א קן סתומה ממה ששנינו בתחלת פ' שלישי בד"א בכהן הנמלך למדנו כי כל שני פרקים הראשונים שנוים בנמלך על כן קשה לנו מאד מה שפירש החכם בזה השני בפסולי גוזלות

א) נראה דנ"ל פי' דהתם לדהכא דהתם לא איירי לעירוב חטאת בעולה אלא נפקא וכו'.

שיטה מקובצת א] (והראשונות: אמר ר"י כו' והבא) : ב] הארץ מה חכמה יש להם ועל :

פירוש הרא"ש

פסק מתניתין לרבא ומשני דכך מתניתין כמ"ד בעלי חיים אינן נדחין והכא קאמר דאיכא למ"ד בעלי חיים נדחין:

ד חטאת ועולה. פי' רחל ולאה שלקחו ג' קינין בשותפות א) קן א' עשו חטאת לרחל ועולה ללאה. וקן א' עשו סתומה ולא קבעו זו לחטאת וזו לעולה ב) אבל לא קבעו עליה שם כבעלים לאמר זו לרחל וזו ללאה ג): אין כשר אלא סתומה. דאותה שהקריב למעלה היא העולה ואותה שהקריב למטה היא החטאת. וכלאחרת איכא למימר שמא הקריב החטאת למעלה והעולה למטה. כגון שכל קן וקן הוא נפ"ע ועשה מכל א' חציו למעלה וחציו למטה: והיא מחלוקת ביניהם ד). ויביאו עוד קן אחת ביניהן ה): ה חטאת שנתערבה בחובה. פי' שוה בשוה נתערבו חטאת בחובה. שתי חטאות בקן חובה סתומה או ד' חטאות בשני קינין חובה. ומשום דתני בתר הכי חובה שנים בחטאת שנים בחובה. פי' שהכל חטאות שנתערבה בחובה. ופי' שוה בשוה קן רב קן מעט. וקאי אמאי דסליק מיניה שנתן חציו למעלה וחציו למטה: אין כשר אלא מנין חטאות שבחובה. [משום] דאיכא למימר דעשאה ב' חטאות למעלה [ונפסלו] והחובה למטה ונפסלה העולה. וכן ד' חטאות בב' חובות שמא עשה ד' חטאות ו) והחובה למטה ונפסלו העולות*): חובה שנים בחטאת. פי' שהחובה פי שנים כנגד החטאת. כגון שנתערבו ב' קיני חובה בב' חטאות ועשה ג' פרידות למעלה (וכו') איכא למימר שמא עשה ב' חטאות ז) כשרות וכג' כוס עולה שעשאה למטה ונפסלה נמצא מחצה כשר ומחצה פסול: ואם החטאת פי שנים בחובה. כגון שנתערבו ד' חטאות בקן סתומה ב' כשרים כמנין שבחובה דאף אם הקריבו ג' חטאות למעלה ונפסלו החטאת הרביעי שנעשה למטה כשרה. ונמצא החובה כשל עולה והחטאות כשרה: ו האשה שאמרה הרי עלי קן כשאלד זכר. פי' ח) מה הרי ומה בר בשני: ב' פרידין למעלה. דנדר הרי שתים עולות: אלא עשה שתים למעלה. מקן א' [א'] למעלה וא' למטה. וכן מקן הב': ולא נמלך. כלומר והיה סבור שהיתה יולדת כוב או שתי [עלים שתי לידות או] שתי זיבות נמצא שנפסל גוזל א' של עולה שנעשים למטה הביא גוזל א' לעולה: ממין א'. אם ב' הקינין היו ממין א' כולם תורים או כולן בני יונה: משני מינין תביא שנים. אם ט) הביאה תורים ובני יונה. ואמה שהביאה לכהן חובתה ונדרה והקריבן הכהן סתם י) הראשון לחובתה והב' לנדרה. ואין ידוע איזה מהן קרב אחרון שתביא מאותו המין גוזל שנפסלה הילכך כ) צריכה להביא תור או בן יונה דאין מביאין תור כנגד בן יונה ולא בן יונה כנגד תור. הלכך תביא תור ובן יונה ואותו שבא מין הראשון יפא חובה והאחר יהיה נדבה: פירשה נדרה. דבשעת נדרה אמרה הרי עלי קן תורים או ב' בני יונה. ושכחה מה פירשה נמצא שהיא צריכה להביא לנדרה תורים ובני יונים מספק. והיא נתנה ב' קינין לכהן ועשאן חציו למעלה וחציו למטה ל) ונפסלה עולה שלחת לכך צריכה עוד להביא ג' פרידין: ממין א'. אם הראשונים היו ממין א' היו תורים תביא תור ושני בני יונה. ואם היו בני יונה תביא מ) בני יונה ותורין. כי מאותו המין שהביאה עולה א' לנדרה מאותו המין עצמה צריכה להביא עולה כשביה. דאין מביאין תור כנגד בני יונה ובן יונה כנגד תור בנדבה כמו בחובה כיון שפירשה נדרה נ): משני מינים תביא ס) (שתים). אם הראשונים היו משני מינין ואין ידוע אם קן שאחרון היו תורין שתביא תור לבעלים עולה שנפסלה וב' בני יונה. או היו בני יונה ותביא בן יונה וב' תורין הלכך תביא ב' תורין ושני בני יונה כבתחילה: קבעה נדרה. שקבעתה להביאה על קן חובתה. שאמרה הרי עלי קן אם אלד זכר להביא עם קן חובתי. והוא להביא קן מסכים ע) ג' עולות כאחד. ופירשה ואינה יודעת מה פירשה כדאמרן והביאה ב' קינין ונתנן לכהן ועשאן חציו למעלה וחציו למטה: צריכה להביא עוד ה' פרידין. לעולה אם הראשונים היה ממין א' ואם ב' מינים היו תביא פ) שש כי צריכה להביא שני תורים ושני בני יונה לספק פרושה. וצריכה להביא עוד עולה א' ממין עולת חובתה. הלכך תביא ממין הראשונה גוזל א' לעולה עם עולת נדבה. ואם הראשונים היו ב' מינים ואינו ידוע איזה קרב אחרון. צריכה להביא תור ובן יונה וב' תורין וב' בני יונה לספק פרושה. וממ"נ הביאה עולת חובתה שמקן כיון שהביאה תור ובן יונה: נתנתן לכהן צ). פי' שני קינין: ואינה יודעת מה נתנה. אם ממין א' ואם מב' מינין ומאיזה מין היה ק): ואין ידוע מה עשה. אם כולן למעלה או כולן למטה. או חציו למעלה (או חציו) [וחציו] למטה. נמצא שלא יצאה ידי נדרה כלל. שמא עשאן כולן למטה ונפסלה עולה הילכך תביא ב' תורים וב' בני יונה לספק פרושה ותור ובן יונה לספק חובתה. דשמא עשאן למטה ויצאת ידי חטאת וצריכה להביא עולה ממין חטאתה ואין יודעת אם היה חטאתה ממין תור או בן יונה. לפיכך תביא תור ובן יונה לספק חובתה עם (כפי) [ספק] נדרה מפני שקביעות ר): וחטאת א'. פרידה אחת תביא לחטאת ש). אע"פ שאינה יודעת מאיזה מין היה ראשונה. תביא חטאת ממין שתרצה. ותאמר אם זה ממין הראשונים הרי זה בן זוג לעולת חובתה שקרבה. ואם מין אחר הוא יזדווג עם פרידות מן הבאים שהם תור ובני יונה שתביא מביאה לספק עולת חובתה. ורבנן דפליגי אבן עזאי לטעמייהו דאמרו לעיל [פ"ב מ"ה] הכל הולך אחר החטאת אע"פ שקרבה אחרונה **): בן עזאי אומר ב' חטאות. אזיל לטעמיה דאמר [שם] הכל הולך אחר הראשון ושמא עשאן כולן למעלה ויצאה ידי ת) עולה. וצריכה להביא חטאתה ממין עולתה. ואינה יודעת מאיזה מין הביאה עולתה. לפיכך צריכה להביא מספק תור ובן יונה לחטאת. ובין לרבנן ובין לבן עזאי אין החטאות הללו נאכלות. דשמא יצאה כבר ידי חטאתה. כך פרש"י משנה זו בזבחים פרק חטאת העוף [דף סז סח.]. ולא היה צריך לפרש כך בבא אחרונה דמתני' לכאן בקבעה נדרה דבלא קביעות צריכה להביא כל אלו לספק פירושה א) וכו' [עי' בתוס' שם] (או נמי מתחילה דינה בשני קינין לספק פירושה וקן לחובתה והביאה ד' פרידין וצריכה להביא עוד): שתי קרניו שתי חצוצרות. לשיר של הלוים ומה ששנינו במנחות [דף כח.] חצוצרות היתה באה מעשה של כסף. היינו לכהנים ב). א"נ חצוצרות דהכא היינו שופרא כדאמריק [שבת לו. סוכה לד.] דהלא מילי איתשני שמייהו שופר חצוצרות כו': [וי"א אף צמרו]. לתכלת ותשיב ליה ברבי קולות לפי שרמוני תכלת היו על המעיל בין הפעמונים שמשמיעים קול ורבי יהושע לא חשיב ליה לפי שהרמונים אינם משמיעים קול (מחיים) [אלא הפעמונים]: ומסיים רבי שמעון בן (מנסיא) [עקשיא] פי' משום דתנא כשהוא מת קולו ז' תנא נמי להך מתניתין דדמיא ליה זקני תורה כשמזקינין ובאין לידי תשות כח. שאחרים דעתן מטורפת. הן מוסיפין חכמה ול"נ משום דמסכת קינין פרפראות לחכמה וצריכין ישוב דעת מייתי לה להך מתניתין בכאן: מסיר שפה לנאמנים כו'. בעם הארץ משתעי קרא ואמיך ליה דכתיב מסיר לב ראשי עם הארץ: בישישים חכמה. היינו תלמידי חכמים דאלו עמי הארץ מאי חכמה אית בהו ובשבת פרק שואל [דף קנב.] תני ר"י בר ר' יוסי אומר ת"ח כ"ז שמזקינין כו'. וברייתא היא ומייתי לה הכא בסיום המשנה משום דדמיא לה וכן בסוף מסכת קידושין [נ"ל סוטה מט.] מייתי ברייתא בסיום המשנה: נשלמה מסכת קנים

*) נ"ל עיין לקמן כד ע"א

**) נ"ל עיין לקמן כד ע"א

יעיר קינו א) [illegible]

הגהות הב"ח (א) בפירש ד"ה אמר ר' יהושע וכו' א לא גרסינן מיום :